

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 2 1 A 1 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Ponedeljek, 30. maj 2022 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.

Odlomka z navodili za pisanje interpretacije sta na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo, vodeno (1.) ali samostojno (2.). Interpretacija naj obsega najmanj 400 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

1.	2.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiva interpretacija bo ocenjena z 0 točkami. Osnutek interpretacije, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

1. Vodena interpretacija

Vinko Möderndorfer: NAVODILA ZA SREČO (odlomek)

BREZ DOMA

Oče in mati sta bila stara nekaj čez trideset. Najmlajši otrok, ki je spal v materinem naročju, je imel kakšna štiri leta. Največja punčka jih je imela kakšnih dvanajst. Za roko je držala bratca. Najbrž je bil prvošolček. Na hrbtu je imel veliko in precej obrabljeno šolsko torbo. Po vogalih je bila zakrpana, malemu pa so oči ponosno žarele, šolsko torbo je nosil kot pomemben zaklad. Poleg družine je stal otroški voziček, poln plastičnih vrečk, v katerih so bile obleke, ob straneh je bilo obešenih nekaj loncev. Na tleh so stali trije kovčki in še nekaj plastičnih vrečk. Najstarejša hči je v naročju stiskala knjigo. Bila je precej zdelana knjiga. Lahko je prebral naslov: Slovenske narodne pravljice.

Družina je bila skromno, vendar lepo in čisto oblečena. Videti so bili, kot da so šli na nedeljski izlet, samo voziček in kovčki so bili jasen znak, da so *deložiranci*. Vedel je to. Poznal je takšne družine. Dopoldne so jih deložirali, ves dan so se potikali po mestu in zdaj so si iskali prenočišče. Materine nemirne oči so begale na vse strani. Velika skrb je bila v njih. Tudi to je poznal. Nobenega joka več, nobene žalosti, samo skrb.

»Rabili bi prenočišče,« je rekel moški.

»Vem,« se je nasmehnil. V letih, kar je delal kot prostovoljec v zavetišču, se je naučil, da mora biti dobre volje, če se le da. Dobro je tudi, da poskušaš biti duhovit. Seveda pa je bila pomembna mera. Duhovit, vendar ne žaljiv. Dajati moraš vtis: Življenje je lepo. Vse bomo uredili. Ni problema.

»Danes zjutraj so nas ...«

»Ni treba razlagat,« ga je prekinil z nasmehom, »vse bomo uredili.«

»Tisti gospod,« je rekel moški in pomignil proti varnostniku, ki je stal pri mizah pri kuhinjskem kontejnerju in jih od daleč opazoval, »pravi, da imate vse polno.«

»Res je, ampak bomo uredili,« se je spet nasmehnil. »Kako pa je tebi ime?« se je sklonil k deklici. Ni mu odgovorila. Samo še bolj je stisnila k sebi knjigo pravljic.

»Ravno je večerja. Če želite ...?« Ni hotel uporabiti besede *lačni*. Družina je še pred pol dneva imela dom. Najbrž so živeli v hudi stiski, ampak prostor, v katerem bivaš, je dom, ne glede na to, da so ti izklopili električno, da hodiš po hrano na Rdeči križ; predmeti, ki jih imaš razpostavljene po policah, so tvoja last, občutek doma daje človeku občutek ukoreninjenosti. Dom je zavetje. Ko človek ostane brez doma, ostane brez korenin. Počuti se izruvanega, iztrganega, zavrženega. Kot da ga je izločil lasten narod.

»Smo že jedli,« je rekel moški.

Ni bil prepričan, da je to res. Ljudje tako težko priznajo, da so lačni. Pogledal je malega, ki je mimo njega strmel na dvorišče, naravnost k mizam, kjer so brezdomci jedli. Vse od miz je dišalo po težkem golažu. Zdelo se mu je, da je otrok požrl slino.

»Res lahko ...« je ponovil ponudbo, »veliko hrane je ostalo ...«

»Smo že jedli,« ga je prekinil moški, »samo prenočišče rabimo. Za nocoj.«

deložiranci – prisilno izseljeni iz stanovanjskih ali poslovnih prostorov

(Vir: Vinko Möderndorfer: Navodila za srečo. V: Začetek zgodbe. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2018. 17–19.)

NAVODILA

- Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite problem v odlomku: Zakaj prostovoljec družino sprejme z nasmehom? Kaj opazi v vedenju družinskih članov? Kaj ga vznemiri pri očetu? Citirajte poved, iz katere je razvidno, kako si razlaga njegovo odločitev, da ne bodo jedli.
- Povzemite ugotovitve in izrazite svoje mnenje o očetovi odločitvi. Ob primeru iz življenja presodite, kako pomembno je človeku lastno dostojanstvo.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost.

2. Samostojna interpretacija

Tanja Mastnak: ALTERNATIVNI UKREP (odlomek)

Včasih mora človek res veliko potrpeti, če želi doseči svoj cilj. Dve uri hoje v hrib. Potem sva vendarle prilezla. Vrh. Same skale in železno stojalo za štampiljko, s katere je oče ponosno odtisnil žig v svojo zeleno knjižico Planinske zveze. Močno je pihalo, zato sva se skrila za nekakšen zidek. Oče je izvlekel sendviče in termovko. Pustila sem ga, da se v miru okreпча. Šele potem, ko sva umirjeno prebavljala in strmela v daljavo, razgled je bil dejansko fascinanten, sem začela pogovor.

»Kdaj boš šel v šolo?«

»Z mamó sva se dogovorila, da greva skupaj. Čas ima šele v torek.«

»Veš, poleg neopravičenih je bilo še nekaj. Z Renato sva se malo zravšali.«

»Kaj?«

Mislila sem, da bo ponorel, v resnici pa se je začel smejati:

»Stepla si se?«

»Majčkeno. Nič resnega. Malo prerivanja, ampak njej je padel mobi na tla in se razbil, tako da bodo mogoče omenili tudi to.«

Odmahnil je z roko, zato sem nadaljevala: »Pa stara za bajlo me je obtožila prepisovanja, čeprav to pa sploh ni res, ker je bil test A, B. Poleg tega sem pisala ena, kar samo po sebi dokazuje, da nisem prepisala ničesar.«

»Ena si pisala biologijo?«

To ga je precej bolj razkurilo kot vse druge zdrahe, ampak ledeni hribovski zrak je blagodejno vplival na njegove živce. Samo dvakrat je brcnil v kupček snega in močno kihnil in bil potem videti kar pri sebi.

»Saj bom popravila, v petek je drugi rok, itak se vpiše samo boljša ocena. Sploh ni nobene tragedije.«

To ga je takoj do konca pomirilo. Itak ga zanimajo samo ocene. Goljufije in pretepi so pač del vsakdanjika, ni, da bi se posebej sekirali zaradi tega, glavno, da so ocene v redu.

»Pa bo šlo? Potrebuješ inštrukcije?«

Odkimala sem. Itak sem že zmenjena z Gregorjem, da mi bo razložil najhujšo marsovščino, drugo je samo piflanje. Bom že kako.

Vstala sva in sedla na zidec, da sva posnela selfi z zasneženimi gorami v ozadju. Objel me je čez ramo in rekel: »Srčica, ti nisi kar tako. Trenutno si malo zblojena, a vem, da se boš postavila na noge. Vedno se. Samo glej, da se boš učila. To je najpomembnejše. Točke za vpis. Da lahko sama izbiraš, kaj boš študirala. To je važno.«

Hotela sem mu že reči, da na francoščini itak ni omejitve vpisa, torej točke niso pomembne, ampak se mi ni ljubilo pričkatí z njim. Tako in tako sem vedela, kateri študij je splaniral zame. Medicino ali pravo. Kot da ne obstaja nič drugega. Ne vem, zakaj je lahko on kemik in mama pedagoginja? Morda to razumeta kot vzpon po družbeni lestvici. Zame je to navaden padec v snobizem in podrejanje družbenim pričakovanjem. Ne bom študirala medicine, pa če me slečejo iz kože! Tega še ne vesta, toda jaz vem. Nikoli in nikdar. Samo najti moram pravi trenutek, da jima to povem. Morda na naslednjem hribu. Upam samo, da ne bo treba ravno na Triglav za takšno novico. Sicer pa bom kmalu osemnajst. Potem bo vse lažje. Njune pravice se bodo zmanjšale.

(Vir: Tanja Mastnak: Alternativni ukrep. Dob: Založba Miš, 2020. 68–70.)

NAVODILA

Opređelite odlomek glede na **književno zvrst** in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvo odlomka in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku in na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran